בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ

דַּרְכֵי אִישׁ

גִּלָּיוֹן שְׁבוּעִי מִמִּשְׁנָתוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל כ״ק מו״ר
הָרַהַ״צ **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזְער** שְׁלִיטַ״א
יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי חֲסִידֵי בְּרִסְלֶב, יַבְנְאֵל עִיר בְּרִסְלֶב, עִיר שׁוֹמְרֵי הַלָּשׁוֹן, עִיר הַשְּׁמָחָה!

גִּלָּיוֹן רנ״א | פָּרָשַׁת בְּהַר בְּחֻקֹּתַי תשפ״ו

יֵשׁוּת

עֲבוֹדַת הָאָדָם!

* * *

מו״ר שְׁלִיטַ״א אָמַר, שֶׁכָּל הַצָּרוֹת הָעוֹבְרוֹת עַל בֶּן־אָדָם, אִם יִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב, יְכֹחַ וְיִרְאֶה שֶׁהַכֹּל מֵחֲמַת מִדַּת הַיֵּשׁוּת הַטְּבוּעָה בּוֹ, יַעַן כִּי מְסַלֵּק מֵעָלָיו הַשְׁרָאַת הַשְׁכִינָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סוטה ה.) שֶׁעַל בַּעַל־גַּאֲוָה אוֹמֵר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא ׳**אֵין אֲנִי וְהוּא יְכוֹלִין לָדוּר בָּעוֹלָם**׳; וְאָמְנָם לֵית אֲתַר פָּנוּי מֵאֱלקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא ״**מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ**״ (יְשַׁעְיָה ו, ג), אַךְ הָעִנְיָן שֶׁל ׳אֵין אֲנִי וְהוּא יְכוֹלִין לָדוּר בָּעוֹלָם׳ הוּא מִצַּד **הָאָדָם** בְּעַצְמוֹ, שֶׁאִם הוּא מָלֵא בְּיֵשׁוּת, וְחוֹשֵׁב שֶׁהוּא גַּם ׳מַשֶּׁהוּ׳, וְעוֹשֶׂה מְצִיאוּת מֵעַצְמוֹ וְכוּ׳, אֲזַי הוּא מְפַנֶּה אֶת הַשְׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה מִמְּקוֹמוֹ, וְכִבְיָכוֹל מְסַלֵּק אֶת הַשְׁרָאַת הַשְׁכִינָה עָלָיו, רַחֲמָנָא לְצַלָּן.

וְהִמְתִּיק מו״ר שְׁלִיטַ״א הָעִנְיָן בְּתוֹךְ הַפָּסוּק בְּעַצְמוֹ - ״מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ״, ׳**מְלֹא**׳ אוֹתִיּוֹת ״מ׳**לֹא**׳״, הַיְנוּ מִתּוֹךְ ה׳**לֹא**׳ שֶׁל הָאָדָם, שֶׁהוּא זוֹכֶה לְבִטּוּל הַיֵּשׁוּת, וְיוֹדֵעַ שֶׁהוּא ׳**לֹא**׳ - אַיִן וְאֶפֶס, אֲזַי ״**כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ**״ - זוֹכֶה לְהַרְגִּישׁ אֱלקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל מָקוֹם־בּוֹאוֹ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קעב), וְזוֹכֶה שֶׁהַשְׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה שׁוֹרָה אֶצְלוֹ, כִּי גִּלּוּי אֱלקוּת יֶשְׁנוֹ תָּמִיד, אַךְ הָאָדָם מִצִּדּוֹ צָרִיךְ לְהָסִיר אֶת הַמְּחִצּוֹת שֶׁיֶּשְׁנָן, וְהַכֹּל נִמְדָּד כְּפִי בִּטּוּל הַיֵּשׁוּת שֶׁל הָאָדָם: כְּכָל שֶׁהוּא מְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר - כֵּן זוֹכֶה לְגִלּוּי אֱלקוּת יוֹתֵר, אִם הוּא בָּטֵל בְּמֵאַת הָאֲחוּזִים - יֵשׁ לוֹ הַשְׁרָאַת הַשְׁכִינָה בִּשְׁלֵמוּת, אִם רַק חֶצְיוֹ בָּטֵל - וַעֲדַיִן נִשְׁאַר אֵיזוֹ יֵשׁוּת, אֲזַי גַּם הַשְׁכִינָה אֶצְלוֹ שׁוֹרָה בְּאֹפֶן שֶׁל ׳חֲצִי׳... **וְזוֹ עֲבוֹדַת הָאָדָם בְּחַיָּיו - לְזָכּוֹת לְבִטּוּל גָּמוּר, וּכְכָל שֶׁיּוֹתֵר מְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ - כֵּן יֵשׁ יוֹתֵר הַשְׁרָאַת הַשְׁכִינָה.**

וְהִבְהִיר מו״ר שְׁלִיטַ״א אֶת הַמַּשָּׂג ״שֶׁכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם הוּא מֵחֲמַת הַיֵּשׁוּת שֶׁבּוֹ״, שֶׁזֶּה סוֹבֵב הֵן בְּרוּחָנִיּוּת כַּנַּ״ל, שֶׁמְּסַלֵּק הַשְׁרָאַת הַשְׁכִינָה מֵעָלָיו, וְהֵן בְּגַשְׁמִיּוּת - כָּל מַה שֶּׁלֹּא מִסְתַּדֵּר עִם בְּנֵי־אָדָם, כָּל חִסָּר פַּרְנָסָתוֹ, כָּל חִסָּר שְׁלוֹם־בֵּיתוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳, הַכֹּל נוֹבֵעַ מֵחֲמַת מִדַּת הַיֵּשׁוּת הַגּוֹרֶמֶת לוֹ לַחֲשֹׁב שֶׁהוּא מֵעַל כֻּלָּם, וּ׳מֵרִים אֶת הָאַף׳ וּמִנָּפֵחַ בְּגַאֲוָה סְרוּחָה.

וּלְעִנְיַן פַּרְנָסָה, אָמַר מו״ר שְׁלִיטַ״א בְּשֵׁם צַדִּיקִים, שֶׁאַף־אֶחָד לֹא מֵת מֵחִסָּר פַּת־לֶחֶם... יֵשׁ הַרְבֵּה סוּגֵי עֲבוֹדוֹת כְּדֵי שֶׁאָדָם יַשִּׂיג פַּרְנָסָה, אֶלָּא מַאי? אָדָם אוֹמֵר: ׳לֹא מַתְאִים לִי לַעֲבֹד בְּכָזֹאת עֲבוֹדָה׳... הַיֵּשׁוּת שֶׁלּוֹ לֹא נוֹתֶנֶת לוֹ לִמְצֹא עֲבוֹדָה ״שֶׁמַּתְאִימָה לְפִי כְּבוֹדוֹ״ (עַיֵּן מַעֲשֶׂה י״א בְּסִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת עִם פֵּרוּשׁ ״בְּתוֹךְ הַנַּחַל״), בְּשָׁעָה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסָחִים קיג.): ׳פִּשְׁטוּ נְבֵילְתָּא בְּשׁוּקָא - וְעָסְקוּ בְּהַפְשָׁטַת עוֹר נְבֵלוֹת [שֶׁהִיא מְלָאכָה לֹא מְכֻבֶּדֶת], וּמִזֶּה תְּבִיא טָרֶף לְבֵיתֶךָ, וְאַל תֹּאמַר שֶׁאֵינָהּ לְפִי כְּבוֹדֶךָ; נִמְצָא שֶׁהַיֵּשׁוּת שֶׁל הָאָדָם גּוֹרֶמֶת לוֹ חֶסְרוֹן הַשֶּׂפַע.

וּמִלְּבַד זֹאת, אָמַר מו״ר שְׁלִיטַ״א, הַיֵּשׁוּת שֶׁל הָאָדָם גּוֹרֶמֶת לוֹ לְהַרְגִּישׁ שֶׁכֻּלָּם מַפְרִיעִים לוֹ וְעוֹמְדִים לוֹ

בְּדַרְכּוֹ, וְהוּא תָּמִיד מָלֵא תְּלוּנּוֹת עַל הַהוּא וְעַל הַהוּא, וְהוּא לֹא מִסְתַּכֵּל לְרֶגַע עַל עַצְמוֹ - וּמַה 'אֲנִי' צָרִיךְ לְתַקֵּן?!... אֶלָּא מִסְתַּכֵּל רַק עַל אֲחֵרִים, מַה הַהוּא צָרִיךְ לְשַׁפֵּר, וְאֵיךְ הַהוּא צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג, וְעַל עַצְמוֹ הוּא לֹא דּוֹאֵג כְּלָל...

וְסִפֵּר מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א בְּשֵׁם מוֹהֲרָא"שׁ זַ"ל, שֶׁפַּעַם הִתְלוֹנֵן אֶחָד בִּפְנֵי הַבַּעַל־הַתַּנְיָא זי"ע שֶׁכָּל מִתְפַּלְלֵי בֵּית־הַמִּדְרָשׁ מַפְרִיעִים לוֹ וּמְבַלְבְּלִים אוֹתוֹ, עָנָה וְאָמַר לוֹ הַצַּדִּיק: **'וּמִי בִּקֵּשׁ מִמְּךָ לִהְיוֹת כָּל־כָּךְ גָּדוֹל וּלְהִתְפָּרֵשׁ עַל־פְּנֵי כָּל בֵּית־הַמִּדְרָשׁ עַד־כְּדֵי־כָּךְ שֶׁכֻּלָּם מַפְרִיעִים לְךָ וְגוֹרְמִים לְךָ בִּלְבּוּלִים?! מִי אוֹמֵר לְךָ לִהְיוֹת "כֹּזֶה גָּדוֹל" לְכָל הַצְּדָדִים וּלְהִתָּקֵל בְּכֻלָּם?!'... שֵׁב לְךָ בַּפִּנָּה שֶׁלְּךָ, אוֹ עֲמֹד עַל הַמָּקוֹם שֶׁלְּךָ, וּתְבַטֵּל אֶת הַיֵּשׁוּת שֶׁלְּךָ וְתוֹרִיד אֶת הִתְנַפְּחוּת הַגַּאֲוָה שֶׁלְּךָ, וּפִתְאוֹם תִּרְאֶה שֶׁאַף־אֶחָד לֹא מְבַלְבֵּל אוֹתְךָ וְלֹא מַפְרִיעַ לְךָ...**

וְהָיָה רָגִיל מוֹהֲרָא"שׁ זַ"ל לְסַפֵּר בָּעִנְיָן הַזֶּה אֶת הַמָּשָׁל עִם הַצָּבִי וְהַשּׁוּעָל בְּתוֹךְ הַיַּעַר; דַּרְכּוֹ שֶׁל הַצָּבִי הָיְתָה תָּמִיד לְהִסְתּוֹבֵב וְלָרוּץ בְּתוֹךְ הַיַּעַר, רַק בְּעָיָה אַחַת הָיְתָה לוֹ - בְּכָל פַּעַם הִסְתַּבְּכוּ קַרְנָיו בְּעַנְפֵי הָאִילָנוֹת וְהִפְרִיעוּ לוֹ לְהַמְשִׁיךְ בְּטִיּוּלוֹ הַיּוֹם־יוֹמִי...

רָטַן הַצָּבִי וְכָעַס: **'הֵיתָכֵן שֶׁהָעֲנָפִים שֶׁל עֲצֵי הַיַּעַר יַפְרִיעוּ לִי כָּל הַזְּמַן?!'** וְקִבֵּל הַחְלָטָה: **'אֵלֵךְ וְאֶעֱקֹר אֶת כָּל הָעֵצִים! לֹא יִשָּׁאֵר אֲפִלּוּ אֶחָד!'...**

וְאָכֵן הִתְחִיל הַצָּבִי בִּמְלַאכְתּוֹ, וְהֵחֵל בּוֹעֵט בְּחָזְקָה בָּעֵץ הָרִאשׁוֹן שֶׁעָמַד בְּסָמוּךְ לוֹ. בְּכָל כֹּחוֹ הוּא בּוֹעֵט שׁוּב וָשׁוּב בָּעֵץ, וְלֹא מִתְיָאֵשׁ אֲפִלּוּ לְרֶגַע קָט.

לֹא עָבְרוּ רְגָעִים אֲחָדִים, וְהַשּׁוּעָל עוֹבֵר לְיָדוֹ. 'ר' צְבִי... אֶפְשָׁר לְהָבִין מַה מַּעֲשֶׂיךָ?'... עָנָה וְאָמַר הַצָּבִי בְּטוֹן כּוֹעֵס: **"הֶחְלַטְתִּי לַעֲקֹר אֶת כָּל הָעֵצִים פֹּה בַּיַּעַר! לֹא יִשָּׁאֵר מֵהֶם אַף אֶחָד!"**... תָּמַהּ הַשּׁוּעָל: **'מַדּוּעַ תַּעֲשֶׂה כֹּה לָעֵצִים הַנִּפְלָאִים?'**... תָּנָה הַצָּבִי אֶת מְצוּקָתוֹ בִּפְנֵי הַשּׁוּעָל וְהִסְבִּיר: **'הֲלֹא בְּוַדַּאי יוֹדֵעַ הִנְּךָ שֶׁאֲנִי מְאֹד אוֹהֵב לָרוּץ, אַךְ בְּכָל פַּעַם מִסְתַּבְּכוֹת קַרְנַי בַּעֲנָפֵי הָעֵצִים. קִבַּלְתִּי הַחְלָטָה פְּשׁוּטָה: אֲנִי אֶעֱקֹר אֶת כָּל עֲצֵי הַיַּעַר, וְכָךְ אוּכַל לָרוּץ בְּחָפְשִׁיּוּת לְלֹא שׁוּם מוֹנֵעַ וּמְעַכֵּב'...**

צְחוֹק גָּדוֹל צָחַק הַשּׁוּעָל הַפִּקֵּחַ, וְעָנָה וְאָמַר לַצָּבִי: **'גַּם אִם תִּבְעַט כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ - לֹא תּוּכַל לַעֲקֹר אַף לֹא עֵץ אֶחָד... וּמַהִי אִפּוֹא עֲצָתְךָ? תִּקְצֹץ אֶת הַקְּרָנַיִם הַגְּדוֹלוֹת שֶׁלְּךָ, וְתִהְיֶה חָפְשִׁי לְגַמְרֵי... תּוּכַל לָרוּץ כִּרְצוֹנְךָ בְּכָל רַחֲבֵי הַיַּעַר - הָלוֹךְ וָשׁוֹב, יָמִין וּשְׂמֹאל'...**

הַלִּמּוּד הַמָּנָח בָּזֶה, סִכֵּם מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א, שֶׁכְּשֶׁהָאָדָם מָלֵא בְּגַאֲוָה וְיֵשׁוּת - שֶׁלָּזֶה רוֹמֵז הַצָּבִי, שֶׁיֵּשׁ לוֹ קְרָנַיִם גְּדוֹלוֹת וּגְבוֹהוֹת - זֶה מַה שֶּׁגּוֹרֵם לוֹ אֶת כָּל הַהִסְתּוֹבְכוּת בְּחַיָּיו, וּמַהִי עֲצָתוֹ? **'לְקַצֵּץ אֶת הַקְּרָנַיִם'** - שֶׁיְּבַטֵּל אֶת הַיֵּשׁוּת שֶׁלּוֹ, וְיִזְכֶּה לַעֲנָוָה וְשִׁפְלוּת אֲמִתִּית, וּבָזֶה יֵחָסֵךְ מֵעֲצָמוֹ הֶמּוֹן תִּסְבּוֹכוֹת שׁוֹנוֹת, וְאָז יִתְבַּהֵר לוֹ שֶׁבְּעֶצֶם אַף־אֶחָד לֹא מַפְרִיעַ לוֹ כְּלָל וּכְלָל, רַק הַיֵּשׁוּת שֶׁלּוֹ - זֶה הַדָּבָר שֶׁהִפְרִיעַ לוֹ בְּיוֹתֵר, וְגָרַם לִימֵי חַיָּיו מְרִירוּת וְחַשְׁכוּת.

סִיֵּם מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א וְאָמַר, שֶׁכְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לִרְכֹּשׁ לְעַצְמוֹ אֶת מִדַּת הַבִּטּוּל, עַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הַשְׁפָּעוֹת נִפְלָאוֹת, וְרֶמֶז לְזֶה (שַׁבָּת קנו.): **'אֵין מַזָּל לְיִשְׂרָאֵל'**; וּפֵרֵשׁ הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ: **'אֵין'** - מִדַּת הָאַיִן וְהַבִּטּוּל, זֶהוּ **'מַזָּל לְיִשְׂרָאֵל'** - שֶׁזּוֹכִים לִישׁוּעוֹת נִפְלָאוֹת שֶׁל בָּנִי, חַיֵּי, וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי, הַכֹּל בִּזְכוּת שֶׁאָדָם מְבַטֵּל עַצְמוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן שֶׁיִּזְכֶּה לַעֲנָוָה אֲמִתִּית, שֶׁהִיא סוֹד אֹשֶׁר הַחַיִּים, וְתִשְׂרֵה הַשְׁכִינָה בְּמַעֲשֵׂי יָדָיו, וְגַן־עֵדֶן יִהְיֶה בְּמְעוֹנוֹ, וְיִתְבָּרֵךְ בְּכָל הַבְּרָכוֹת, וְאַשְׁרֵי לוֹ לָנֶצַח!

[וּפַעַם בְּפָרָשַׁת **בְּהַר**, כְּשֶׁדִּבֵּר בַּאֲרִיכוּת מִמִּדַּת **"בְּהַר סִינַי"** - הַמְרַמֵּז עַל עֲנָוָה וְשִׁפְלוּת כַּיָּדוּעַ, עָנָה וְאָמַר: **בְּהַ"ר** עוֹלֶה בְּגִימַטְרִיָּא **או"ר**, וְאִיתָא בַּזֹּהַר־הַקָּדוֹשׁ: **ר"ז דָּא או"ר** - אוֹתָהּ גִּימַטְרִיָּא. וְהַלִּמּוּד הוּא, כִּי אָדָם שֶׁזּוֹכֶה לַעֲנָוָה וְשִׁפְלוּת כְּמוֹ **בְּהַר** סִינַי, מְמַלֵּא זוֹכֶה שֶׁשּׁוֹרֶה **אוֹר** בְּחַיָּיו, וְזֶהוּ **סוֹד** וְרָז הַחַיִּים - שֶׁאָדָם יִזְכֶּה לְמִדַּת הָעֲנָוָה, וּמִמֵּילָא יִזְכֶּה לְאוֹר נִפְלָא בְּחַיָּיו, וַיַּחֲסֹךְ מֵעֲצָמוֹ הַרְבֵּה צַעַר וְחַשְׁכוּת, וַיַּמְשִׁיךְ הַשְׁפָּעוֹת טוֹבוֹת בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, אָמֵן!].

יוצא לאור לעילוי נשמת מרדכי בן שמואל
ז"ל – נפ' ח"י אדר תשפ"ו